

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ονοματικές ⇒ έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

- ♦ ὅτι, διότι
- ♦ ὥς (υποκειμενικό περιεχόμενο)

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- ♦ οριστική
- ♦ δυννητική οριστική
- ♦ ευκτική του πлагίου λόγου

[αν το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται η ειδική είναι χρόνου ιστορικού]

ΕΞΑΡΤΩΝΤΑΙ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ:

- ♦ λεκτικά
- ♦ δοξαστικά
- ♦ γνωστικά
- ♦ αισθητικά

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΘΕΣΗ

- Αντικείμενο [στο ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται]
- Υποκείμενο [αν εξαρτάται από απρόσωπο ρήμα]
- Επεξήγηση [σε δεικτική αντωνυμία ουδετέρου γένους]

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Λέγει ὁ κατήγορος ὡς ὕβριστῆς εἰμὶ
 Δῆλον ἐστὶ ὅτι ὁ κατήγορος ψεύδεται
 Κύρος ἔλεγεν ὅτι βασιλεὺς εἶη

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ονοματικές ⇨ έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

- μή
- μή οὐ
- μήπως

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- ◆ υποτακτική [εξάρτηση από αρκτικό χρόνο]
- ◆ οριστική [φόβος για κάτι που ήδη έχει γίνει πραγματικότητα]
- ◆ ευκτική του πлагίου λόγου [εξάρτηση από ιστορικό χρόνο]

ΕΞΑΡΤΟΝΤΑΙ:

- ◆ ρήματα που εκφράζουν φόβο
[φοβοῦμαι, δέδοικα, δέδια, ὀρῶ (= προσέχω, φυλάττομαι), ὀκνῶ κ.λπ]
- ◆ ρήματα ή λέξεις ή φράσεις που φανερώνουν φόβο, δισταγμό κ.λπ
[φόβος μέ ἔχει, δέος ἐστί, ὑποψία ἐστί κ.λπ]

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΘΕΣΗ

- 🍷 Αντικείμενο [στο ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται]
- 🍷 Υποκείμενο [αν εξαρτάται από απρόσωπο ρήμα]
- 🍷 Επεξήγηση [σε δεικτική αντωνυμία ουδετέρου γένους]

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Φοβεῖται μή τὰ ἔσχατα πάθη.
Ἐωοβεῖτο μὴ οὐ δυνηθεῖν ὁμιλεῖν.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ονοματικές ⇨ έχουν συντακτική θέση

ΕΞΑΡΤΩΝΤΑΙ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΗΛΩΝΟΥΝ:

- **απορία, ερώτηση, σκέψη** [έρωτῶ, πυνθάνομαι, ἀπορῶ, θαυμάζω, σκοπῶ, θεωρῶ, βουλευόμαι κ.λπ]
- **λόγο, δείξη, δήλωση** [λέγω, φράζω, ἀποκρίνομαι, δηλῶ κ.λπ]
- **γνώση, αίσθηση** [οἶδα, γινώσκω, αἰσθάνομαι, ὁρῶ, κ.λπ]
- **φροντίδα, προφύλαξη** [ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, κ.λπ]
- **απόπειρα** [πειρῶμαι κ.λπ]
- **φόβο** [δέδοικα, ὀκνῶ, φοβοῦμαι κ.λπ]

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

- ◆ εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν
 - ◆ εἰ / ἐάν...ἢ
 - ◆ πότερον...ἢ
 - ◆ εἴτε...εἴτε
 - ◆ ερωτηματικές αντωνυμίες
 - ◆ ερωτηματικά επιρρήματα
 - ◆ ή
 - ◆ αναφορικές αντωνυμίες
 - ◆ αναφορικά επιρρήματα
- ⇒ ολικής άγνοιας απλές
- ⇒ ολικής άγνοιας διμελείς
- ⇒ μερικής άγνοιας

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- ◆ οριστική
- ◆ υποτακτική
- ◆ ευκτική πлагίου λόγου [εξάρτηση από ιστορικό χρόνο]

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΘΕΣΗ

- **Αντικείμενο** [στο ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται]
- **Υποκείμενο** [αν εξαρτάται από απρόσωπο ρήμα]
- **Επεξήγηση** [σε δεικτική αντωνυμία ουδετέρου γένους]

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐγὼ ἡρώτων Πείσωνα, εἰ βούλοιτο σῶσαι μὲ χρήματα λαβών.

Οὐκ οἶδα, εἰ τις ἄλλος οὕτως ὀλίγα ἐργάζεται.

Ἡ μήτηρ ἡρώτα τὸν Κῦρον, πότερον βούλοιτο μένειν ἢ ἀπιέναι.

Ὅρῳ σὲ ἀποροῦντα, τί χρὴ ποιεῖν.

Οὐκ ἔχω, ὅ,τι ἀποκρίνωμαι σοί.

Οἱ νόμοι ἐπιμέλονται, ὅπως ἀγαθοὶ ἔσονται οἱ πολῖται.

Οὐ γινώσκω ὅτου ἡτύχησα.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επιρρηματικές ⇨ δεν έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

- ὥστε
- ὥς
- ἐφ' ᾧ
- ἐφ' ᾧτε [δηλώνει σκοπό / συμφωνία]

ἌΡΝΗΣΗ:

- οὐ [όταν συντάσσεται με οριστική ή ευκτική]
- μή [όταν συντάσσεται με απαρέμφατο]

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- **οριστική** [⇨ πραγματικό γεγονός]
- **ευκτική** [⇨ εξάρτηση από ιστορικό χρόνο]
- **δυνητική οριστική** [⇨ θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί στο παρελθόν όμως δε συνέβηκε]
- **δυνητική ευκτική** [⇨ δυνατό ή πιθανό να πραγματοποιηθεί στο μέλλον]
- **απαρέμφατο / δυνητικό απαρέμφατο** [⇨ όταν το αποτέλεσμα θεωρείται ενδεχόμενο, δυνατό ή όταν δηλώνεται σκοπός, συμφωνία, όρος ή προϋπόθεση]

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- ἐφ' ᾧ / ἐφ' ᾧτε + **απαρέμφατο** ⇒ σκοπός όρος, αποτέλεσμα
- ἐφ' ᾧ / ἐφ' ᾧτε + **οριστική μέλλοντα** ⇒ σκοπός όρος, αποτέλεσμα
- ο σύνδεσμος ὥστε στην αρχή της περιόδου ή της ημιπεριόδου [δηλ. μετά από ισχυρό σημείο στίξης] εισάγει κύρια πρόταση και μεταφράζεται με το **γι' αυτό, επομένως, συνεπώς**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Πολλήν κραυγήν ἐποίουν ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν.

Οἱ τριάκοντα ἠρέθησαν ἐφ' ᾧτε συγγράψαι νόμους.

Πάντα κίνδυνον ὑποδύονται ἐφ' ᾧτε πλείονα κτήσονται.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επιρρηματικές ⇒ δεν έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

- ὅτι
- ὥς
- ἐπεὶ
- ἐπειδὴ
- διότι

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- οριστική
- δυνητική οριστική
- δυνητική ευκτική
- ευκτική του πлагίου λόγου

[αν το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται η αιτιολογική είναι σε χρόνο ιστορικό]

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- ο αιτιολογικός σύνδεσμος ὅτι χρησιμοποιείται:
 1. μετά από ρήματα ψυχικού πάθους [χαίρω, ἡδομαι, θαυμάζω, οἰκτίρω, ἀγανακτῶ κ.λπ.]
 2. μετά από φράσεις όπως: αἰσχρόν ἐστι, θαυμαστόν ἐστι, πλημμελές ἐστι, σχέτλιόν ἐστί..
 - αν όμως το αίτιο είναι πιθανό ή μπορεί να αμφισβητηθεί, τότε μετά από τα προηγούμενα ρήματα ή φράσεις ακολουθεί αιτιολογική πρόταση που εισάγεται με το εἰ [υποθετική αιτιολογία].

Η πρόταση αυτή λέγεται **πλάγια αιτιολογική – υποθετική**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Χαίρω ὅτι εὐδοκμεῖς.

Οἱ στρατιῶται ἔχαιρον ἐπεὶ σωτηρία φαίνοιτο

Ἀγανακτοῖν ἂν εἰ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀποθνήσχωμι.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επιρρηματικές ⇒ δεν έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

- ἵνα
- ὅπως
- ὡς

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- υποτακτική [μετά από αρκτικό χρόνο]
- οριστική ιστορικού χρόνου
[όταν η κύρια πρόταση εκφράζει ευχή ανεκπλήρωτη ή κάτι που δεν έγινε και η τελική ένα σκοπό που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί]
- ευκτική του πλαγίου λόγου
[αν το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται η τελική είναι χρόνου ιστορικού]

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Η ευκτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί και χωρίς εξάρτηση από ιστορικό χρόνο, λόγω έλξης από προηγούμενη ευκτική.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Οἱ δικασταὶ κολάζουσιν τοὺς ἀδίκους ἵνα βέλτιοι γένωνται.
Ὁ Πιλάτος παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν ἵνα σταυρωθεῖ.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επιρρηματικές ⇨ δεν έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ - ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- εἰ καί + οριστική ή ευκτική πлагίου λόγου
- ἐάν καί + υποτακτική
- ἄν καί + υποτακτική
- ἦν καί + υποτακτική

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Πάντες ἄνθρωποι ἀνάγκη, ἐάν καὶ μὴ βούλωνται, πολεμοῦσι.

Πάντες ἄνθρωποι ἀνάγκη, εἰ καὶ μὴ βούλωνται, πολεμοῦσι.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επιρρηματικές ⇨ δεν έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ - ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- ◆ καί εἰ, οὐδ' εἰ, μὴδ' εἰ + οριστική ή ευκτική
- ◆ καί ἄν, κἀν, οὐδ' ἐάν, μὴδ' ἐάν + υποτακτική

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Γελᾷ ὁ μωρὸς κἀν τί μὴ γελοῖον ᾗ.

Γελᾷ ὁ μωρὸς καί εἰ τί μὴ γελοῖον ἐστί.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επιρρηματικές ⇨ δεν έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

• ὅτε [ὅταν]	• ἕως	• μέχρι	• ἐξ' οὗ
• ὁπότε [ὁπόταν]	• ἡνίκα	• ἄχρι	• ἐξ' ὅτου
• ὥς / ὥστε	• ἐπεὶ [ἐπὶ]	• ἅμα	• ἀφ' οὗ
• πρὶν	• ἐπειδὴ [ἐπειδάν]	• ἐν' ᾧ	• ἀφ' ὅτου

✿ Πολλοὶ χρονικοὶ σύνδεσμοι συνοδεύονται ἀπὸ τὸ αοριστολογικὸ μόριο ἄν.

Σε τέτοια περίπτωση ἡ χρονικὴ πρόταση θα ἐκφέρεται με ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- **οριστική** [πραγματικὸ γεγονός]
- **υποτακτική** [ὅταν ὑπάρχει τὸ ἄν]
- **ευκτική του πлагίου λόγου** [εξάρτηση ἀπὸ ιστορικὸ χρόνο]
- **ευκτική** [αόριστη ἐπανάληψη στο παρελθόν]
- **ευκτική** [λόγω ἐλξης ἀπὸ προηγούμενη ευκτική]
- **πρὶν + ἀπαρέμφατο** [ὅταν προηγείται κύρια πρόταση καταφατική]
- **πρὶν + οριστική / υποτακτική + ἄν** [ὅταν προηγείται κύρια πρόταση ἀρνητική]

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ὅποτε θύοι Κρίτων ἐκάλει Ἀρχέδημιον

Μὴ ἀπέλθῃτε πρὶν ἂν ἀκούσῃτε

Ἀναβαίνει ἐπὶ τὸ ἄκρον πρὶν τινὰς αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ονοματικές ⇨ έχουν συντακτική θέση

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ:

με αναφορικές αντωνυμίες

- ὅς, ἥ, ὃ ✱
- ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ
- ὅστις, ἥτις, ὅτι
- ὅσος, ὅση, ὅσον
- ὅποῖος, ὅποία, ὅποῖον
- ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον
- ὁπότερος, ὁποτέρω, ὁπότερον,
- ἡλικίος, ἡλικία, ἡλικίον
- ὁποδαπός, ὁποδαπή, ὁποδαπόν

με αναφορικά επιρρήματα

- ὥς, ὅπως
- οὕ, ὅπου
- ἤ, ὅπη
- οἷ, ὅποι
- ὥσπερ
- ὅπως
- ἥπερ
- ὅθεν
- ὁπόθεν, κ.λπ

ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ:

- οριστική
- υποτακτική
- ευκτική

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ:

- υποκείμενο / αντικείμενο
- παράθεση / επεξήγηση
- κατηγορούμενο
- επιρρηματικός προσδιορισμός σκοπού, αιτίας, αποτελέσματος, υποθέσεως, τόπου, χρόνου, ποσού, μέσου η οργάνου

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ:

- απλές αναφορικές
- αναφορικές τελικές
- αναφορικές αιτιολογικές
- αναφορικές συμπερασματικές
- αναφορικές υποθετικές
- αναφορικές εναντιωματικές / παραχωρητικές

[ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΈΛΞΗ

Είναι το φαινόμενο κατά το οποίο η αναφορική αντωνυμία αντί να βρίσκεται σε πτώση αιτιατική, βρίσκεται σε γενική ή δοτική, διότι και το ουσιαστικό ή η αντωνυμία στην οποία αναφέρεται βρίσκεται επίσης σε πτώση γενική ή δοτική.

π.χ. ἄξιοι ἔσεσθε τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε [αντί τῆς ἐλευθερίας ἧν κέκτησθε]

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

η αναφορική αντωνυμία ὅς, ἥ, ὃ,
 όταν βρίσκεται στην αρχή της περιόδου ή ημιπεριόδου
 [μετά από άνω / κάτω τελεία ή ερωτηματικό]
εισάγει κύρια πρόταση
 και μεταφράζεται σαν δεικτική αντωνυμία [αυτός – ή – ό].

